

Nr 54.

Av herr **Pettersson, Ivar**, och herr **Kjellén**, *om vidtagande av åtgärder för anordnande i varje län av försöksjordbruk under auktoritativ sakkunskaps ledning.*

Kristiden har visat, att samhällets självständighet i väsentlig grad beror av dess förmåga av självförsörjning, och att denna självförsörjning ytterst beror av landets vilja och förmåga att i tillräcklig mängd producera nödvändiga livsmedel. Främst kommer det sålunda an på jordbruksnäringen, och det måste därför även vara en nationell plikt att på alla tänkbara sätt söka ej blott befrämja denna utan framför allt att så befrämja den, att dess idkare kunna med tillförsikt arbeta och i sitt arbete mötas med förtroende och förståelse av alla samhällsklasser och särskilt av dem, som väsentligen blott bliva konsumenter.

Landets jord är mer än tillräcklig för att, om all odlingsbar mark lägges under plogen och om jordbruket drives med kraft och planmässighet, Sveriges självförsörjning skall vara tryggad. Men lusten att lägga ny mark under odling, viljan och hågen att skapa planmässig drift, som icke omedelbart får full valuta för arbetet, är icke och kan icke vara så stor, som det behövdes för att vinna målet, och så länge jordbruket nödgas leva under så ovissa förhållanden som nu, då alltför många anse jordbruksnäringen så litet lönande, att de föredraga andra näringsfång, som giva säkrare utkomst och vinst, så länge konsumentklasserna fortfara att leva i tron, att jordbrukets produkter kunna skapas utan några större kostnader och att därför dels varje skydd för jordbruket ger detta en oskäligen vinst, dels jordbruket bör kunna bära allt större skattebördor, så länge finnes blott ringa förhoppning om ett bättre sakernas tillstånd. Den, som redan odlar, kan tröttna, och den, som försöker att odla, blir snart missmodig.

Vad som behöves att undanröja dessa och dylika missförstånd och misshälligheter mellan producenter och konsumenter är till synes dels nödig upplysning om det verkliga läget, dels ojävaktiga kostnadsberäkningar. De officiella kostnadsberäkningar, som hittills gjorts, äro, såsom vid 1919 års urtima riksdag visade sig, mer eller mindre otillförlitliga och icke ens deras upphovsmän kunna med någon som helst grad av visshet svara för dem. De s. k. sakkunniga, som under kristiden anlitades för att undersöka, huru stor påfrestning jordbruket kunde tåla, hade i själva verket ingen annan grund för sina gjorda påståenden än de beräkningar, som de efter egna och oftast tämligen godtyckliga grunder gjorde upp. Hade man då haft att tillgå faktiska och fullständiga räkenskaper för försöksdrift å härför särskilt inrättade eller anordnade jordbruk, och hade denna försöksdrift varit tillräckligt omfattande och tillräckligt långvarig, för att på dess räkenskaper en statistik av värde kunnat byggas, så hade förhållandena varit helt annorlunda. Varken den ena eller den andra hade då behövt genom egna nya och ofta lika godtyckliga eller ensidiga beräkningar framskaffa ett kontrollmaterial, vars objektiva värde måste bliva lika ringa som det officiella materialets. Det verkliga läget har aldrig i obestridbara siffror framlagts.

Ordnar staten en sådan försöksdrift å sina domäner i nödig utsträckning, så vinnes under ledning av landets enligt allmän uppfattning teoretiskt och praktiskt bäst skolade fackmän på jordbrukets område, dem regeringen eller vederbörande myndigheter utvälja, en faktisk erfarenhet av vad ett mönsterjordbruk både ger och kostar. Den konsumerande allmänheten lika mycket som den intresserade producenten skulle säkerligen med största uppmärksamhet och förtroende tillgodogöra sig denna erfarenhet. Auktoriteterna på agronomiens område, gäve ju en garanti för att allt som kunde göras också gjordes till vinnande av driftens bärighet; deras lära kunde kanske ock bringas i överensstämmelse med deras praktiska verksamhet, ifall det visade sig, att den senare omöjliga läte förena sig med den förra, och i varje fall kunde den motsättning, som nu onekligen består mellan teoriens agronomer och det praktiska jordbruket i största möjliga mån upphöra, vilket redan det vore en obestridlig vinning och fördel.

Den moderna tiden ser i statsdrift så gott som universalmedlet mot allt ont i samhället. Måhända vore det nyttigt även för dem, som hysa en sådan mening, men som icke velat anse kristidens företeelser bevisande i detta stycke, att nu genom inrättandet av försöksdrift å kronojord vinna en vidgad erfarenhet, utan att experimentet behövde medföra några farliga följder eller sätta större värden på spel.

Med stöd av det anförda få vi föreslå riksdagen besluta

att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om anordnande i varje län av ett större och ett mindre försöksjordbruk under auktoritativ agronomisk sakkunskaps ledning i syfte att genom planmässig och riktig drift och genom noggrann och fullständig bokföring vinna full och ojävaktig erfarenhet om sådant jordbruks produktionskostnader,

samt att för detta ändamåls vinnande dels anvisa och ställa till Kungl. Maj:ts förfogande på extra stat för år 1921 ett anslag av 1,500,000 kronor, dels ock medgiva Kungl. Maj:t rätt att utvälja härför lämpliga kronoegendomar och utan hinder av eljest gällande grunder för deras förvaltning bestämma, huru försöksdriften därå skall anordnas.

Stockholm den 20 januari 1920.

Ivar Pettersson.

Joh. Kjellén.